

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

[૨૦૧૬] ૨ એસ. સી. આર. ૯૯૨

જયદેવ ઈન્દર સિંહ

વિરુદ્ધ

અમૃતસાર ઇમ્પ્રૂવમેન્ટ ટ્રસ્ટ

(સિવિલ અપીલ નંબર ૧૪૧૧-૧૪૧૨/૨૦૧૬)

૧૬ ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૬

[કુરિયન જોસેફ અને રોહિંટન ફેલી નરીમન, ન્યાયમૂર્તિઓ]

પંજાબ ટાઉન ઇમ્પ્રૂવમેન્ટ ટ્રસ્ટ એક્ટ, ૧૯૨૨-કલમ ૩૬-અપીલકર્તા અને તેના પરિવારના સભ્યોની જમીનનું સંપાદન-બે અલગ-અલગ સ્થળોએ બે

અલગ-અલગ જમીન સંપાદન-અપીલકર્તા અને તેના પરિવારના સભ્યોએ ૨૫૦ ચોરસ ફૂટ જમીન ફાળવી. પ્રથમ સંપાદનના સંદર્ભમાં દરેક ચાર્ડ જમીન-અપીલકર્તા અને તેના પરિવારના સભ્યોએ બીજા સંપાદન દ્વારા આવરી લેવામાં આવેલી ૫૦૦ ચોરસ મીટરની જમીન મુક્ત કરવાની માંગ કરી હતી. દરેક ચાર્ડ-યોજાય છે: એકવાર જમીનના માલિકને સ્થાનિક વિસ્થાપિત વ્યક્તિ તરીકે નિયમો અનુસાર જમીન ફાળવવામાં આવે, પછી ભલે તેની મિલકત પછીના તબક્કે અથવા અલગ જગ્યાએ હસ્તગત કરવામાં આવે, તે સ્થાનિક વિસ્થાપિત વ્યક્તિ હશે-કારણ કે નિયમો સૂચવે છે કે ફાળવણી ૫૦૦ ચોરસ ફૂટના કદના પ્લોટ માટે છે. ચાર્ડ, અપીલકર્તા અને તેનો પરિવાર ૫૦૦ ચોરસ ફૂટની હદ સુધી દાવો કરી શકતા નથી. દરેક ચાર્ડ-ન્યાયના હિતમાં, દાવો ૨૫૦ ચોરસ ફૂટની હદ સુધી મર્યાદિત છે. દરેક ચાર્ડ અને ટ્રસ્ટને તે મુજબ જમીનનો સમાન ઉપયોગ અને પ્લોટની ફાળવણી અને ઇમ્પ્રૂવમેન્ટ ટ્રસ્ટ નિયમો, ૧૯૭૫ ફાળવવા માટે નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.

આંશિક રીતે અપીલને મંજૂરી આપતા કોર્ટે

ઠૈરવ્યુ ૧.૧ એકવાર જમીન માલિકને જમીનના ઉપયોગ અને જમીનની ફાળવણી અને સુધારણા ટ્રસ્ટ નિયમો, ૧૯૭૫ અનુસાર સ્થાનિક વિસ્થાપિત વ્યક્તિ તરીકે જમીન ફાળવવામાં આવે, તે પછી તેની મિલકત પછીના તબક્કે અથવા અન્ય

જગ્યાએ હસ્તગત કરવામાં આવે તો પણ તે સ્થાનિક વિસ્થાપિત વ્યક્તિ હશે.'સ્થાનિક વિસ્થાપિત વ્યક્તિને સંબંધિત સંપાદનના સંદર્ભમાં સમજવું પડશે.

૧.૨ એવું બતાવવા માટે રેકૉર્ડ પર કંઈ નથી કે પેકેજ તરીકે, ઓર્યાઈ માટે ૧૦.૭૬ એકર જમીન છોડવામાં આવી હતી, જે અનુસાર અપીલકર્તા અને તેના પરિવારના અન્ય ત્રણ સભ્યોને કાયદામાં સ્વીકાર્ય અન્ય કોઈ દાવો ઉપલબ્ધ રહેશે નહીં.જમીન છોડવા માટે કોઈ અનામત કિંમત એકત્રિત કરવામાં આવી હોવાનું દર્શાવવા માટે રેકૉર્ડ પર કંઈ નથી.ચુકાદા પરથી જોવામાં આવે છે કે સમાધાન, જો તેને એમ જ કહી શકાય, તો તે માત્ર સંપાદન પરના પડકારના સંદર્ભમાં હતું અને સ્થાનિક વિસ્થાપિત વ્યક્તિ તરીકે નિયમો હેઠળ ફાળવણી માટેના દાવા પર કોઈ મુદ્દો નહોતો.

૧.૩ સંપાદન પરના પડકારને આખરે હાઈકોર્ટ સમક્ષ તારીખ ૨૭/૦૮/૨૦૦૧ ના ચુકાદા દ્વારા સમાપ્ત કરવામાં આવ્યો હતો અને અપીલકર્તા અને અપીલકર્તાના પરિવારના જમીનના અન્ય માલિકોને ફક્ત ૦૮/૦૬/૨૦૦૮ પર જ બેદખલ કરવામાં આવ્યા હતા, જે પ્રતિવાદી વતી દાખલ કરવામાં આવેલા જવાબી સોગંદનામા પરથી પણ જોઈ શકાય છે.ત્યારબાદ ૨૦૧૦માં તેમણે ટ્રસ્ટ સમક્ષ નિયમો હેઠળ જમીનની ફાળવણી માટે દાવો કર્યો છે.તેથી, એવું માની

શકાતું નથી કે દાવો ખૂબ જ વિલંબિત છે અને તે આ આધાર પર બિન-અનુકૂળ હોવો જોઈએ.

૧.૪ અપીલકર્તા અને પરિવારના અન્ય માલિકો ૫૦૦ ચોરસ ફૂટ વિસ્તાર માટે દાવો કરી શકતા નથી. દરેક ચાર્ડ. નિયમો સૂચવે છે કે ફાળવણી ૫૦૦ ચોરસ ફૂટ સુધીના પ્લોટ માટે છે. ચાર્સ. સંતુષ્ટ થયા અને તેમના દાવાને માત્ર ૨૫૦ ચોરસ ફૂટ સુધી મર્યાદિત કર્યો. તારીખની સૂચના ૧૮/૧૨/૧૯૭૨ અનુસાર કરવામાં આવેલા સંપાદનના સંદર્ભમાં દરેક ચાર્ડ, કેસની વિશિષ્ટ હકીકતો અને સંજોગોમાં, જો દાવો ૨૫૦ ચોરસ ફૂટની હદ સુધી મર્યાદિત હોય તો ન્યાયનું હિત પૂરું કરવામાં આવશે. દરેક ચાર્ડ. પ્રતિવાદીને ૨૫૦ ચોરસ ફૂટની હદ સુધી એક પ્લોટ ફાળવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે. અપીલકર્તા અને તેના પરિવારના અન્ય ત્રણ સભ્યોને ચાર્સ.

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિસડિક્શન: સિવિલ અપીલ નંબર ૧૪૧૧-૧૪૧૨/૨૦૧૬.

ચંદીગઢ ખાતે પંજાબ અને હરિયાણા ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા પસાર કરાયેલ આર. એ. નંબર ૮૩/૨૦૧૨ માં સી.પી.ડબલ્યુ નંબર ૧૯૦૩૪/૨૦૧૧ તારીખ ૧૭/૦૮/૨૦૧૨ માં ૧૨/૧૦/૨૦૧૧ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

નિખિલ ગોયલ, મરસૂક બાફાકી, એડ.અરજદારો માટે.

આર. કે. રાઠોડ, કે. એસ. દાદવાલ, વિનય અરોરા, એસ. એસ. રાવત, એડ.પ્રતિવાદીઓ માટે.

કોર્ટનો ચુકાદો આમના દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો

કુરિયન, ન્યાયમૂર્તિશ્રી ૧.મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

૨. પંજાબ ટાઉન ઇમ્પ્રૂવમેન્ટ ટ્રસ્ટ એક્ટ, ૧૯૨૨ની કલમ ૩૬ હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલી ૧૮/૧૨/૧૯૭૨ તારીખની સૂચના અનુસાર, જેના પરિણામે ૦૩/૧૦/૧૯૭૩ તારીખનો એવોર્ડ મળ્યો હતો, અપીલકર્તા અને તેના પરિવારના અન્ય ત્રણ સભ્યોની લગભગ ૬૩ એકર જમીન હસ્તગત કરવામાં આવી હતી.ત્યારબાદ, ૧૯/૦૨/૧૯૭૩ ની સૂચના દ્વારા, એક અલગ સ્થાન પર અન્ય સંપાદન શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું, જેમાં ૦૪/૦૫/૧૯૭૪ ના એવોર્ડમાં અપીલકર્તા અને તેના પરિવારના અન્ય ત્રણ સભ્યોની ૮૭ એકર

જમીન હસ્તગત કરવામાં આવી હતી.એવું લાગે છે કે પંજાબ અને હરિયાણાની ન્યારિંક ઉચ્ચ અદાલત સમક્ષ સ પાદનને પડકારવામાં આવ્યો હતો, જે આખરે નિયમિત બીજી અપીલ નંબર ૨૬૩૪/૧૯૯૩ માં ૨૭/૦૯/૨૦૦૧ ના ચુકાદા તરફ દોરી ગયો.ચુકાદા પરથી જોવા મળે છે કે અધિકાર પ્રાપ્ત સમિતિ દ્વારા અપીલકર્તાના પરિવારની ૧૦.૭૬ એકર જમીનને આ શરત પર મુક્તિ આપવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો કે તેને બગીચાના રૂપમાં જાળવી રાખવામાં આવશે.બીજી અપીલનો નિકાલ કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં આદેશ આપવામાં આવ્યો હતો કે ૧૦.૭૬ એકર જમીનને આ શરત સાથે સંપાદનમાંથી મુક્તિ આપવામાં આવશે કે જો શરતનો ભંગ કરવામાં આવે તો તે સરકાર અથવા ટ્રસ્ટ માટે સંપાદન માટે નવા પગલાં શરૂ કરવા માટે ખુલ્લી રહેશે.

૩. ત્યારબાદ, અપીલકર્તા અને પરિવારના અન્ય સભ્યો, જેઓ બીજા સંપાદન દ્વારા આવરી લેવામાં આવેલી જમીનના માલિકો છે, તેમણે ટ્રસ્ટનો સંપર્ક કરીને ૫૦૦ ચોરસ ફૂટ જમીન મુક્ત કરવાની માંગ કરી હતી.ઉપરોક્ત નિયમોની દ્રષ્ટિએ દરેક ચાર્ડ.ટ્રસ્ટે બે આધારો પર વિનંતીને નકારી કાઢી હતી, એટલે કે:-

i) અપીલકર્તા અને પરિવારના અન્ય ત્રણ સભ્યોને પહેલેથી જ ૨૫૦ ચોરસ ફૂટ જમીન ફાળવવામાં આવી હતી.જમીનના ચાર્ડ.

(૨) હાઈકોર્ટ સમક્ષ સમાધાન કરવામાં આવ્યું હતું, જેના અનુસાર ૧૦.૭૬ એકર જમીનને સંપાદનમાંથી મુક્તિ આપવામાં આવી હતી અને અપીલકર્તાને મુક્ત કરવામાં આવી હતી.

૪. ૨૪/૦૩/૨૦૧૧ તારીખના આ આદેશને સી.પી.ડબલ્યુ નંબર ૧૮૦૩૪/૨૦૧૧ માં હાઈકોર્ટ સમક્ષ પડકારવામાં આવ્યો હતો, જે ૧૨/૧૦/૨૦૧૧ તારીખના વિવાદિત ચુકાદા તરફ દોરી ગયો હતો, જેમાં રિટ પિટિશનને ફગાવી દેવામાં આવી હતી.

પ. પ્રતિવાદી વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલે નીચેની રજૂઆતો કરી છે:—

i) અપીલકર્તા અને તેના પરિવારના અન્ય ત્રણ સભ્યોને પહેલેથી જ ૨૫૦ ચોરસ ફૂટ જમીન ફાળવવામાં આવી હતી. દરેક ચાર્ડ અને, તેથી, વધુ દાવો કરવામાં કોઈ વાજબીપણું નહોતું.

(૨) આ સંપાદન વર્ષ ૧૯૭૪નું છે અને નિયમો અનુસાર જમીન છોડવાનો દાવો ૨૦૧૦માં કરવામાં આવ્યો હતો.

(૩) સમગ્ર દાવાઓનું સમાધાન સમાધાન દ્વારા કરવામાં આવ્યું હોવાથી, અપીલકર્તા અને તેના પરિવારના અન્ય ત્રણ સભ્યો કાયદા હેઠળ આગળ કોઈ દાવો કરી શકતા નથી; અને અંતે;

(iv) એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ઉપરોક્ત તમામ મુદ્દાઓ પર પ્રતિવાદી હારી ગયો હોવાનું ધારીને પણ, ૫૦૦ ચોરસ ફૂટ માટે દાવો કરવામાં કોઈ વાજબીપણું નથી. અપીલકર્તા અને તેના પરિવારના અન્ય ત્રણ સભ્યોએ તેમનો દાવો ૨૫૦ ચોરસ ફૂટ સુધી મર્યાદિત કર્યો હોવાથી ચાર્ડની જમીન. અગાઉના સંપાદનના સંદર્ભમાં ચાર્ડ્સ.

૬. જમીનનો ઉપયોગ અને જમીનની ફાળવણી અને સુધારણા ટ્રસ્ટ નિયમો, ૧૯૭૫ના સંદર્ભમાં, તે વિવાદમાં નથી કે અપીલકર્તાના પરિવારના ચાર સભ્યોને પહેલેથી જ ૨૫૦ ચોરસ ફૂટ જમીન ફાળવવામાં આવી હતી. દરેક ચાર્ડ જમીન. આ પ્રથમ સંપાદનના સંદર્ભમાં છે. બે અલગ અલગ સ્થળોએ બે અલગ અલગ એકિવિઝિશન છે. એક સંપાદન ૧૮/૧૨/૧૯૭૨ તારીખની સૂચના અનુસાર છે અને બીજું તારીખ ૧૯/૦૨/૧૯૭૩ અનુસાર છે. તેઓ અલગ અલગ સ્થાનો પર અલગ અલગ હસ્તાંતરણો છે. અમે નિયમો હેઠળની સ્થિતિનો ઉલ્લેખ કર્યો છે જે સ્થાનિક વિસ્થાપિત વ્યક્તિને ૫૦૦ ચોરસ ફૂટ સુધીની હદનો દાવો કરવાનો અધિકાર આપે છે. નિયમો સાથે જોડાયેલી ફોર્મ્યુલાના આધારે ગણવામાં આવેલ

અનામત કિંમતે ફીહોલ્ડ ધોરણે જમીનના ચાર્ડ.નિયમોને હેતુપૂર્વક સમજવા પડશે અને ન્યાયી અને ન્યાયી રીતે અર્થઘટન કરવું પડશે.'નિયમો હેઠળ 'સ્થાનિક વિસ્થાપિત વ્યક્તિ' ની વ્યાખ્યા નીચે મુજબ છે:—

"સ્થાનિક વિસ્થાપિત વ્યક્તિનો અર્થ એ છે કે એવી વ્યક્તિ કે જે યોજનાના અમલીકરણ માટે ટ્રસ્ટ દ્વારા હસ્તગત કરવામાં આવેલી મિલકતની માલિક છે અને પંજાબ ટાઉન ઇમ્પ્રૂવમેન્ટ એક્ટ, ૧૯૨૨ની કલમ ૩૬ હેઠળ ટ્રસ્ટ દ્વારા યોજનાના પ્રથમ પ્રકાશન પહેલાં તરત જ બે વર્ષના સતત સમયગાળા માટે આવી માલિકી ધરાવે છે.

નિયમ ૭ (ii) પાત્રતા સાથે સંબંધિત છે, જે નીચે મુજબ છે:—

"સ્થાનિક વિસ્થાપિત વ્યક્તિને ૫૦૦ ચોરસ ફૂટ જેટલો પ્લોટ ફાળવી શકાય છે.જો તેની માલિકીની અને ટ્રસ્ટ દ્વારા હસ્તગત કરાયેલ જમીનનો વિસ્તાર ૫૦૦ ચોરસ ફૂટથી વધુ હોય તો જોડાણમાં સૂત્રના આધારે ગણવામાં આવેલી અનામત કિંમતના આધારે ફીહોલ્ડ ધોરણે ચાર્ડ.ચાર્જ્સ.જો અધિગ્રહિત જમીનનો વિસ્તાર ૫૦૦ ચોરસ ફૂટથી ઓછો હોય.ચાર્ડ સ્થાનિક વિસ્થાપિત

વ્યક્તિ જમીનની ફાળવણી માટે હકદાર રહેશે, જે તેની જમીનના વિસ્તારની નજીક છે, જે સંપાદન હેઠળ આવી છે.

૭. એવું ન કહી શકાય કે એકવાર જમીનના માલિકને સ્થાનિક વિસ્થાપિત વ્યક્તિ તરીકે નિયમો અનુસાર જમીન ફાળવવામાં આવે, તે પછી તેની મિલકત પછીના તબક્કે અથવા અન્ય જગ્યાએ હસ્તગત કરવામાં આવે તો પણ તે સ્થાનિક વિસ્થાપિત વ્યક્તિ નહીં હોય. સ્થાનિક વિસ્થાપિત વ્યક્તિને સંબંધિત સંપાદનના સંદર્ભમાં સમજવું પડશે.

૮. સમાધાન થયું હોવાની દલીલ માટે પણ અમને કોઈ આધાર મળતો નથી. એવું બતાવવા માટે રેકૉર્ડ પર કંઈ નથી કે પેકેજ તરીકે, ઓર્યાઈ માટે ૧૦.૭૬ એકર જમીન છોડવામાં આવી હતી, જે અનુસાર અપીલકર્તા અને તેના પરિવારના અન્ય ત્રણ સભ્યોને કાયદામાં સ્વીકાર્ય અન્ય કોઈ દાવો ઉપલબ્ધ રહેશે નહીં.

૯. જમીન છોડવા માટે કોઈ અનામત કિંમત એકત્રિત કરવામાં આવી હોવાનું દર્શાવવા માટે રેકૉર્ડ પર કંઈ નથી. ચુકાદા પરથી જોવા મળે છે કે સમાધાન, જો તેને એમ જ કહી શકાય, તો તે માત્ર સંપાદન પરના પડકારના સંદર્ભમાં હતું અને સ્થાનિક વિસ્થાપિત વ્યક્તિ તરીકે નિયમો હેઠળ ફાળવણી માટેના દાવા પર કોઈ મુદ્દો નહોતો.

૧૦. પ્રતિવાદી માટે વિદ્વાન વકીલ દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતમાં પણ અમને કોઈ બળ મળ્યું નથી કે દાવો ખૂબ વિલંબિત છે.સંપાદન પરના પડકારને આખરે હાઈકોર્ટ સમક્ષ તારીખ ૨૭/૦૮/૨૦૦૧ ના ચુકાદા દ્વારા સમાપ્ત કરવામાં આવ્યો હતો અને અપીલકર્તા અને અપીલકર્તાના પરિવારના જમીનના અન્ય માલિકોને ફક્ત ૦૮/૦૬/૨૦૦૮ પર જ બેદખલ કરવામાં આવ્યા હતા, જે પ્રતિવાદી વતી દાખલ કરવામાં આવેલા જવાબી સોગંદનામા પરથી પણ જોઈ શકાય છે.ત્યારબાદ ૨૦૧૦માં તેમણે ટ્રસ્ટ સમક્ષ નિયમો હેઠળ જમીનની ફાળવણી માટે દાવો કર્યો છે.તેથી, એવું માની શકાતું નથી કે દાવો ખૂબ જ વિલંબિત છે અને તે આ આધાર પર બિન-અનુકૂળ હોવો જોઈએ.

૧૧. જો કે, અમે પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલમાં કેટલાક બળ જોઈએ છીએ કે અપીલકર્તા અને પરિવારના અન્ય માલિકો ૫૦૦ ચોરસ ફૂટની હદ સુધી દાવો કરી શકતા નથી.દરેક ચાર્ડ.નિયમો સૂચવે છે કે ફાળવણી ૫૦૦ ચોરસ ફૂટ સુધીના પ્લોટ માટે છે.ચાર્ડ્સ.

૧૨. સંતુષ્ટ થયા અને તેમના દાવાને માત્ર ૨૫૦ ચોરસ ફૂટ સુધી મર્યાદિત કર્યો.તારીખની અધિસૂચના ૧૮/૧૨/૧૯૭૨ અનુસાર કરવામાં આવેલા સંપાદનના સંદર્ભમાં દરેક ચાર્ડ, કેસની વિશિષ્ટ હકીકતો અને સંજોગોમાં, અમારો

મત છે કે જો દાવો રૂ.૫૦ ચોરસ ફૂટની હદ સુધી મર્યાદિત હોય તો ન્યાયનું હિત આગળ વધારવામાં આવશે.દરેક ચાર્ડ.

૧૩. તદનુસાર, અપીલને આંશિક રીતે મંજૂરી આપવામાં આવે છે, જેમાં પ્રતિવાદીને રૂ.૫૦ ચોરસ ફૂટની હદ સુધી એક પ્લોટ ફાળવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.અપીલકર્તા અને તેના પરિવારના અન્ય ત્રણ સભ્યો, જેઓ હસ્તગત કરેલી જમીનના માલિકો છે.ટ્રસ્ટ સમક્ષ આ આદેશની નકલ રજૂ કરવાની તારીખથી ત્રણ મહિનાની અંદર જરૂરી કામગીરી કરવામાં આવશે.

૧૪. વર્ષ ૨૦૧૦માં અપીલકર્તા અને પરિવારના અન્ય ત્રણ સભ્યો દ્વારા કરવામાં આવેલી અરજીને ધ્યાનમાં રાખીને, એ કહેવાની જરૂર નથી કે ટ્રસ્ટ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવનારી અનામત કિંમત અરજીની તારીખે નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમત અનુસાર હશે.

ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ નથી

આંશિક રીતે અપીલની મંજૂરી

નિધિ જૈન

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ.

અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.